

Livet i bygderne

Mellemtrinnet

Livet i bygderne er én ud af i alt ni podcasts produceret af Katrine Nyland til Ilulissat Isfjordscenteret.

Fag

Tværfagligt – historie, dansk og naturfagene.

Læringsmål

- Eleverne opnår viden om udviklingen i bygderne fra fangerkultur til turisme.
- Eleverne opnår særlig viden om det tætte forhold man får til den bygd, man kommer fra.
- Eleverne træner deres færdigheder i kommunikation og samarbejde.

Organisering

Vi anbefaler, at eleverne arbejder parvis eller enkeltvis. Afhængigt af, hvad der passer bedst til den enkelte elev, og hvilke kompetencer der skal udvikles. Vær opmærksom på, at det ikke nødvendigvis er ens bedste ven, man arbejder bedst sammen med. Samarbejde mellem eleverne handler om netop samarbejde og ikke kun samvær.

Vejledning til Book Creator bogen

Book Creator bogen *Livet i bygderne* er en elevbog, der knytter sig til podcasten *Livet i bygderne*

Podcasten varer 4:22.

Forløbet er tilrettelagt med fokus på elevernes undersøgende, eksperimenterende og skabende tilgang til læring.

Forløbet omfatter tre trin:

- Arbejdet før der lyttes til podcasten.
- Lytning og arbejde med podcasten.
- Efterarbejde med tema og viden fra podcasten.

Start med at lytte til podcasten, før den præsenteres for eleverne.

Side til side vejledning – Book Creator bogen ”Livet i bygderne”

Velkommen til Isfjordscenteret side 4-7

Eleverne møder Isfjordscenteret i to billeder, der viser henholdsvis sommer og vinter. I klassen kan I tale om:

- Hvad Isfjordscenteret er.
- Hvordan der ser ud omkring Isfjordscenteret.
- Forskellen på sommer og vinter.
- Hvordan der er forskel på sommer og vinter, der hvor I bor.

Kort Ilulissat side 8-9

Se på kortet og tal om hvor Ilulissat ligger. Tal om hvor mange mennesker der bor i Ilulissat. Tal også om hvor mange mennesker der bor i den by eller bygd I bor i.

Her bor jeg side 10-11

Eleverne ser en del af et verdenskort.

Eleverne skal flytte den røde markør ned på kortet og vise, hvor de bor.

Markøren findes i den hvide kasse og skal trækkes ned på kortet.

I klassen kan I tale om:

- Forskelle og ligheder mellem Ilulissat og jeres by eller bygd.

Byer og bygder i Grønland side 12-13

Eleverne ser igen et kort over Grønland.

Hvilke andre byer og bygder kender I i Grønland?

Placér en rød markør og skriv navnet på byen/bygden.

Oqaatsut side 14-15

På side 14 ser eleverne en lille del af et kort over Diskobugten med to markeringer.

Bygden [Oqaatsut](#) og byen Ilulissat.

De skal læse teksten:

Oqaatsut er en lille bygd der ligger 18 km nord for Ilulissat.

Oqaatsut betyder skarvene. Den hedder sådan, fordi den er omgivet af mange skarvfjelde.

Gennem flere hundrede år var bygden hjemsted for hollandske hvalfangere, de kaldte stedet ”Rode Bay”.

Oqaatsut er i dag et yndet sted for turister. Flere af de gamle kolonihuse er nu spisesteder og ferieboliger.

For 50 år siden boede der mindst 200 mennesker i bygden, nu bor der blot 30 mennesker.

Hvor de før levede som fangere og jægere, lever de i dag mest af turismen.

I klassen kan I tale om:

- hvordan man kan komme fra Ilulissat til Oqaatsut.
- hvordan en skarv ser ud.
- udviklingen fra fanger og jægersamfund til servicesamfund.

Lyt og fortæl side 16-17

Eleverne skal nu lytte til podcasten *Livet i bygderne*. De starter podcasten ved at klikke på billedet på side 16.

Inden eleverne lytter til podcasten, kan du give en kort intro til podcastens indhold.

Podcastens indhold

Katrine fortæller:

- at mennesker i tusindvis af år har mødtes ved Diskobugten for at jage, handle og udveksle kultur og viden.
- at man tog ind i fjordene til sommerboplads for at fange og fiske (rensdyr, ørreder og hellefisk)
- om vinterbopladsen, Sermermiut, som man kan se resterne af lige syd for Isfjordscenteret.
- at selvom mange er flyttet til Ilulissat, har flere en hytte i den bygd de kommer fra.

Ole fortæller:

- at stort set alle grønlandere har rødder i en bygd, hvilket giver bygderne en særlig status.
- at staten op gennem 50'erne og 60'erne nedlagde mange bygder og bosteder, men at det ikke sker mere.
- at han er vokset op i bygden Oqaatsut, men som 9-årig flyttede til Ilulissat på grund af bedre skoler og muligheder for fremtiden. Den gang, for 50 år siden, boede der omkring 200 mennesker, men nu bor der kun 30.
- at det er hårdt arbejde at bo i bygden. Alt foregår ved Manpower. Trillebøren er det vigtigste transportmiddel. Her er der ingen biler.

- At i bygden er der et elværk – et vandværk – et kommunekontor – et lille vaskehus – et lille sundhedscenter – en lille kirke der også fungerer som skole.
- at man er afhængig af at have båd, slædehunde eller snescooter for at komme rundt.
- at han driver et hotel i bygden, det sted han har sine rødder.
- at han nyder den særlige bygdestemning, udsigten til Isfjorden. Det er her han slapper af.

Det anbefales at lade eleverne lytte parvis eller i mindre grupper.

Lad eleverne bruge nogle minutter på at tale om det, de har hørt.

På side 17 skal eleverne lave små lydoptagelser hvor de fortæller om podcasten. Billederne på siden kan hjælpe dem med at huske det, de har hørt.

Indspilning af lydoptagelse se instruktion 1 [her](#).

Optagelsen ligger nu som et lille lydikon. Ikonet kan placeres, hvor man ønsker det. Man kan lytte til optagelsen igen og igen.

Opsamling i klassen

Det anbefales at tage en fælles snak i klassen, når arbejdet med side 16-17 er færdigt. I klassen kan I tale om:

- det eller de billeder de valgt til deres lydfortælling og begrundelsen herfor.
- begreber og nøgleord som eleverne har mødt i podcasten.

Du kan hente inspiration til samtalen herunder.

Til nogle af begreberne er der lavet opgavesider i Book Creator-bogen.

I kan eventuelt indsætte flere sider selv til andre samtaleemner, begreber og nøgleord.

Begreber og nøgleord

- [Diskobugten](#) – er i dag et af Grønlands mest populære turistmål. Det er et ufatteligt smukt område med de enorme flydende isfjelde, det rige dyreliv og især de mange hvaler. Det er også her man kan opleve de små bygder med fangerliv. Selvom jagt og især fiskeri stadig er grundlaget for livet i Diskobugten, vinder servicefagene mere og mere frem i takt med stigende turisme.

Disko-øen hedder grønlandsk Qeqertarsuaq, der betyder den store ø. Hvorfor mon den hedder "disko"?

- [Bygd](#) – En bygd er en mindre bebyggelse end en by. I Danmark hedder det en landsby. For at komme frem til en grønlandsk bygd må man enten benytte båd, hundeslæde eller helikopter.

I Grønland er der over 60 bygder. Flere af dem er ubeboede. I de bygder der er beboede, bor der mellem 30 til 250 mennesker.

*Hvis man ikke går, hvordan kommer man så rundt i en bygd?
Hvilke transportmidler er der, der hvor I bor?*

- Boplads – De første stenalderfolk slog sig ned ved Isfjorden for 4400 år siden. De levede af jagt og fiskeri. Jagt og fiskeri er stadig grundlaget for livet omkring Isfjorden. I dag er fiskeri og fiskeindustri de vigtigste erhverv i Ilulissat, som er Grønlands tredje største by.

*Hvordan forestiller I jer, at en boplads har set ud?
Hvad levede menneske af for 4400 år siden?*

- Rødder – Stort set alle grønlandere er enten selv vokset op i en bygd eller har ældre familiemedlemmer, der er. Det er her de kommer fra, det er her de har deres rødder.

*Hvor stammer din familie fra?
Er du særligt knyttet til det sted, hvor du er født?*

Oles bygd side 18-19

På side 18 skal eleverne læse teksten

Ole er vokset op i Oqaatsut, men da han var 9 år, flyttede familien til Ilulissat, Det gjorde de, fordi her er der bedre skoler og muligheder for fremtiden. Selvom det er mange år siden han flyttede, kommer han ofte tilbage til bygden. Det er her han og hans familie slapper af, det er her han har sine rødder.

På side 19 er der fire tomme kasser, hvor de skal skrive tekster, lave tegninger og/eller sætte billeder ind af:

- det sted de er født
- deres skole
- det sted deres nærmeste familie stammer fra
- det sted de drømmer om at bo eller andet de selv finder på

Indsættelse af billede, tekst, tegning se instruktion 2, 3 og 4 [her](#).

En stat i staten side 20-21

På side 20 skal eleverne læse teksten

*Oqaatsut er et komplet samfund med et elværk, et vandværk, et kommunekontor, et lille vaskehus, et sundhedscenter og en kirke som også rummer en skole.
En lille stat i den store stat.*

På side 21 er der et billede af bygden. Eleverne skal forestille sig i hvilket hus elværket, vandværket, kommunekontoret, vaskehuset, sundhedscenteret og kirke/skolen er. Ordene der er markeret med rødt trækkes over på billedet på side 20 og placeres på det hus, de har valgt.

I mindre grupper eller parvis kan eleverne tale om, hvorfor netop det hus er godt til deres valg.

Hotel Nordlys side 22-23

Eleverne skal læse teksten på side 22:

Ole driver et lille hotel i Oqaatsut om sommeren.

I bygden er der flere overnatningssteder.

Et af dem er [Hotel Nordlys](#).

På side 23 skal de skrive om deres besøg og ophold på Hotel Nordlys. De skal illustrere deres tekst med billeder.

Indspilning af lydoptagelse, indsættelse af tekst og billede se instruktion 1, 2 og 3 [her](#).

Mit opslagsværk side 24-25

På siderne skal eleverne lave sætninger eller små historier med nøgleordene og begreberne, som I har gennemgået. De kan skrive dem ind, indtale dem som lydfil eller tegne en tegning og sætte billedet ind.

Indspilning af lydoptagelse og indsættelse af billeder se instruktion 2 og 3 [her](#).

Livet i bygden side 26-27

Som afslutning på opgaven skal eleverne lave en beretning om den særlige bygdestemning Ole fortæller om.

På side 26 skal de læse teksten:

Ole fortæller om den særlige bygdestemning.

Hvordan beskriver han det?

Hvor føler du dig hjemme og kan slappe helt af?

Indsæt billeder fra dit sted.

Deres besvarelser sættes ind i de tomme kasser på side 27.

Evaluering

Eleverne viser deres produkter for klassen.

Sørg for at rammerne for feedback er positiv kritik. Eleverne skal støttes i at tage stilling til: hvad er godt – hvad kan eventuelt gøres bedre. Få mere inspiration [her](#).

Det er ikke nødvendigvis med henblik på at de skal lave nye produkter, men snarere at eleverne opdager og arbejder med denne positive kritik.

Hvis du vil arbejde med nogle af de andre podcasts fra Isfjordscenteret, kan det give mening at gemme elevernes Book Creator bog, så arbejdet med den, kan benyttes igen.

Ønsker du, at eleverne skal gøre brug af klassens feedback, kan du vælge at afsætte tid til at arbejde videre med produkterne. Således at de kan bruge hinandens feedback, og ændre i deres produkt.

Kolofon

Podcasten *Livet i bygderne* er udviklet af Isfjordscenteret i Ilulissat.

Undervisningsmaterialet til Podcasten *Livet i bygderne* er udviklet af Lotte Brinkmann og Daniella Maria Manuel, Anholt Læringsværksted med sparring fra Leg med IT.

Elevbogen i Book Creator er udviklet af Rikke Falkenberg Kofoed fra Leg med IT.

Undervisningsmaterialet *Livet i bygderne* er udgivet under en Creative Commons kreditering-licens CC:BY.

Materialets tekster, opgaver og billeder må deles, gengives og bearbejdes, når blot man krediterer ophavet '*Livet i bygderne* by Isfjordscenteret Ilulissat'.